

C/2023/443

1.12.2023

P9_TA(2023)0104

Βιώσιμοι κύκλοι άνθρακα**Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Απριλίου 2023 σχετικά με τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα (2022/2053(INI))**

(C/2023/443)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την 21η Διάσκεψη των μερών (COP21) της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC), και την 11η Διάσκεψη των μερών που λογίζεται ως Σύνοδος των μερών του Πρωτοκόλλου του Κιότο (CMP11), η οποία πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι (Γαλλία) από τις 30 Νοεμβρίου έως τις 11 Δεκεμβρίου 2015, και τη Συμφωνία του Παρισιού, που εγκρίθηκε με την απόφαση 1/CP.21, ιδίως δε το άρθρο 2 και το άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 4,
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα (UNCBD/ΣΒΠ),
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερίωμης (UNCCD),
- έχοντας υπόψη την Ατζέντα του 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ),
- έχοντας υπόψη τις εκθέσεις της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), ιδίως δε την ειδική έκθεσή της της 8ης Οκτωβρίου 2018 σχετικά με την υπερθέρμανση του πλανήτη κατά 1,5 °C, την έκτη έκθεση αξιολόγησής της (AR6) και τη συγκεφαλαιωτική έκθεσή της, με τίτλο «Climate Change 2021: The Physical Science Basis» (Κλιματική αλλαγή 2021: η βάση στις φυσικές επιστήμες), που δημοσιεύθηκε στις 9 Αυγούστου 2021,
- έχοντας υπόψη τις εκθέσεις της IPCC με τίτλο «Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability» (Κλιματική αλλαγή 2022: συνέπειες, προσαρμογή και ευπάθεια), που δημοσιεύτηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2022, και «Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change» (Κλιματική αλλαγή 2022: μετριασμός της κλιματικής αλλαγής), που δημοσιεύτηκε στις 4 Απριλίου 2022, την ειδική έκθεσή της της 24ης Σεπτεμβρίου 2019 για τον ωκεανό και την κρουσόφαιρα σε ένα μεταβαλλόμενο κλίμα, και την ειδική έκθεσή της της 8ης Αυγούστου 2019 για την κλιματική αλλαγή και το έδαφος,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2019, σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (COM(2019)0640),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα (COM(2021)0800),
- έχοντας υπόψη το υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, με τίτλο «Sustainable carbon cycle — Carbon farming» (Βιώσιμοι κύκλοι άνθρακα — ανθρακοδεσμευτική γεωργία) (SWD(2021)0450),
- έχοντας υπόψη το υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, με τίτλο «Sustainable carbon cycle for a 2050 climate- neutral EU» (Βιώσιμοι κύκλοι άνθρακα για μια κλιματικά ουδέτερη ΕΕ έως το 2050) (SWD(2021)0451),
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») ⁽¹⁾, ιδίως το άρθρο 32,
- έχοντας υπόψη την απόφαση (ΕΕ) 2022/591 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2022, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030 ⁽²⁾,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) ⁽³⁾,

⁽¹⁾ ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ L 114 της 12.4.2022, σ. 22.⁽³⁾ ΕΕ L 435 της 6.12.2021, σ. 1.

- έχοντας υπόψη τη θέση του ⁽⁴⁾ σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 2021, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, την απλούστευση των κανόνων συμμόρφωσης, τον καθορισμό των στόχων των κρατών μελών για το 2030 και τη δέσμευση για συλλογική επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2035 στον τομέα της χρήσης γης, της δασοπονίας και της γεωργίας, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 όσον αφορά τη βελτίωση της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων, της παρακολούθησης της προόδου και της επανεξέτασης (COM(2021)0554),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 20ής Μαΐου 2020, με τίτλο «Από το αγρόκτημα στο πιάτο — Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων» (COM(2020)0381) και το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Οκτωβρίου 2021 σχετικά με την εν λόγω στρατηγική ⁽⁵⁾,
- έχοντας υπόψη το εγχειρίδιο τεχνικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής με τίτλο «Σύσταση και εφαρμογή μηχανισμών ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας με βάση τα αποτελέσματα στην ΕΕ», που δημοσιεύτηκε στις 29 Απριλίου 2021,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 20ής Μαΐου 2020, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030: Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας» (COM(2020)0380) και το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 9ης Ιουνίου 2021, σχετικά με το ίδιο θέμα ⁽⁶⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 2021, σχετικά με τη «Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030» (COM(2021)0572),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2020, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών μεθανίου» (COM(2020)0663), και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2021, σχετικά με το ίδιο θέμα ⁽⁷⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2020, με τίτλο «Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία — Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη» (COM(2020)0098), και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, σχετικά με το ίδιο θέμα ⁽⁸⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 24ης Φεβρουαρίου 2021, με τίτλο «Διαμορφώνοντας μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή — η νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» (COM(2021)0082), και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με το ίδιο θέμα ⁽⁹⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 2021 με τίτλο «Σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής» (COM(2021)0141), και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου, της 3ης Μαΐου 2022, για το ίδιο θέμα ⁽¹⁰⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 17ης Νοεμβρίου 2021, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για το έδαφος με ορίζοντα το 2030: Αποκομίζοντας τα οφέλη του υγιούς εδάφους για τους ανθρώπους, τα τρόφιμα, τη φύση και το κλίμα» (COM(2021)0699), και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για το ίδιο θέμα ⁽¹¹⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2020, με τίτλο «Στρατηγική για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων — Για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες» (COM(2020)0667), και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου, της 10ης Ιουλίου 2020, για το ίδιο θέμα ⁽¹²⁾,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 28ης Απριλίου 2021 σχετικά με την προστασία του εδάφους ⁽¹³⁾,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 28ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την κλιματική και περιβαλλοντική κατάσταση έκτακτης ανάγκης ⁽¹⁴⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένα μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ — Προς ισχυρότερες, συνδεδεμένες, ανθεκτικές και ευημερούσες αγροτικές περιοχές με ορίζοντα το 2040» (COM(2021)0345),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Συστάσεις προς τα κράτη μέλη όσον αφορά το στρατηγικό τους σχέδιο για την κοινή γεωργική πολιτική» (COM(2020)0846),
- έχοντας υπόψη τις επιστολές παρατηρήσεων της Επιτροπής σχετικά με τα στρατηγικά σχέδια των κρατών μελών για την ΚΓΠ,

⁽⁴⁾ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2022)0233.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 184 της 5.5.2022, σ. 2.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 67 της 8.2.2022, σ. 25.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 184 της 5.5.2022, σ. 105.

⁽⁸⁾ ΕΕ C 465 της 17.11.2021, σ. 11.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 445 της 29.10.2021, σ. 156.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 465 της 6.12.2022, σ. 22.

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 506 της 15.12.2021, σ. 38.

⁽¹²⁾ ΕΕ C 371 της 15.9.2021, σ. 75.

⁽¹³⁾ ΕΕ C 506 της 15.12.2021, σ. 38.

⁽¹⁴⁾ ΕΕ C 232 της 16.6.2021, σ. 28.

- έχοντας υπόψη την ειδική έκθεση 12/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο «Αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει: Ασουνεπής η εφαρμογή της στις πολιτικές και τις δράσεις της ΕΕ για το περιβάλλον»,
 - έχοντας υπόψη την ειδική έκθεση 16/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο «Κοινή γεωργική πολιτική και κλίμα: Οι εκπομπές γεωργικής προέλευσης παραμένουν αμείωτες, μολονότι το ήμισυ των δαπανών της ΕΕ για το κλίμα συνδέεται με τη γεωργία»,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση του 2021 του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον, σχετικά με το χάσμα των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Emissions Gap Report), που δημοσιεύτηκε στις 26 Οκτωβρίου 2021 ⁽¹⁵⁾,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση συνολικής αξιολόγησης της διακυβερνητικής πλατφόρμας επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (IPBES), της 31ης Μαΐου 2019, σχετικά με τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων ⁽¹⁶⁾,
 - έχοντας υπόψη το εγχειρίδιο του 2021 της Διεθνούς ένωσης για τη διατήρηση της φύσης (IUCN) σχετικά με τη δημιουργία έργων γαλάζιου άνθρακα στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο,
 - έχοντας υπόψη τη μελέτη με τίτλο «Carbon farming — Making agriculture fit for 2030 (Ανθρακοδεσμευτική γεωργία — ετοιμάζοντας τη γεωργία για το 2030)», την οποία ζήτησε η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων και δημοσιεύτηκε στις 30 Νοεμβρίου 2021 ⁽¹⁷⁾,
 - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την αποκατάσταση των βιώσιμων κύκλων άνθρακα (NAT/846-EESC-2021),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας και της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (A9-0066/2023),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μετάβαση σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων σύμφωνα με τις φιλοδοξίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 το αργότερο θα πρέπει να αποτελέσει κεντρικό μέρος των πολιτικών για τη γεωργία και τα τρόφιμα· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανθρακοδεσμευτική γεωργία έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στους στόχους της ΕΕ για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, καθώς και να στηρίξει τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διάφοροι κύκλοι άνθρακα αντιδρούν διαφορετικά και θα πρέπει επομένως να αντιμετωπίζονται χωριστά· λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να γίνει μεγαλύτερη χρήση των βιολογικών καταβोधών άνθρακα κατά τρόπο που να προωθεί τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποκατάσταση της φύσης είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των πολλαπλών παγκόσμιων κρίσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα συστήματα ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν οικειοθελώς από τους δικαιούχους, μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας ότι η εφαρμογή τους είναι λιγότερο γραφειοκρατική·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εθελοντικές αγορές άνθρακα είναι ασταθείς και δεν παρείχαν στους διαχειριστές γης το κίνητρο της δίκαιης τιμής ανά μονάδα αποθηκευμένου άνθρακα·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποφυγή των χειρότερων συνεπειών της κλιματικής αλλαγής θα βασίζεται πρωτίστως στην κατά το δυνατόν ελαχιστοποίηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, μεταξύ άλλων μέσω τεχνολογιών όπως η δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCS), όταν δεν είναι εφικτές άλλες επιλογές μετριασμού, και επιπροσθέτως την αφαίρεση διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) που υπάρχει ήδη στην ατμόσφαιρα μέσω τεχνολογιών όπως η αφαίρεση CO₂·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενίσχυση της αφαίρεσης του άνθρακα είναι αναγκαία για να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε ολόκληρη την ΕΕ και των αφαιρέσεων εντός της ΕΕ το αργότερο έως το 2050, και κατόπιν να επιτευχθούν αρνητικές εκπομπές· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι αναγκαία η δραστική μείωση της ΕΕ από τα ορυκτά καύσιμα· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αφαιρέσεις άνθρακα παραμένουν πιο περιορισμένες από τις απόλυτες μειώσεις, αλλά μπορούν να εξισορροπήσουν τις αναπόφευκτες εκπομπές όταν δεν διατίθενται επιλογές άμεσης μείωσης των εκπομπών·

⁽¹⁵⁾ United Nations Environment Programme. *Emissions Gap Report 2021: The Heat Is On — A World of Climate Promises Not Yet Delivered*, Nairobi, 2021.

⁽¹⁶⁾ IPBES. *Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*, 2019.

⁽¹⁷⁾ European Parliament study, *Carbon farming — Making agriculture fit for 2030*, Directorate-General for Internal Policies, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, 2021.

- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασφάλιση της διαθεσιμότητας φυσικών πρώτων υλών (τροφήμα και βιομάζα) αποτελεί πρωταρχικό στόχο της γεωργίας και της δασοκομίας·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι βιογενείς κύκλοι άνθρακα είναι φυσικές διεργασίες που επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την ανθρώπινη παρέμβαση και πρέπει να είναι βιώσιμες προκειμένου να απομακρύνεται ο άνθρακας από την ατμόσφαιρα· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πολιτικές θα πρέπει να κάνουν διάκριση μεταξύ του κύκλου του άνθρακα ορυκτής προέλευσης και του κύκλου του βιογενούς άνθρακα, προκειμένου οι εκπομπές άνθρακα ορυκτής προέλευσης να γίνουν σχεδόν μηδενικές το συντομότερο δυνατόν·
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αφαίρεση κύκλου σύντομης διάρκειας, που βασίζεται σε χερσαίες καταβόθρες, και η αφαίρεση κύκλου μακράς διάρκειας, που βασίζεται σε γεωλογική αποθήκευση, έχουν διαφορετικό χρονοδιάγραμμα αποθήκευσης, από δεκαετίες μέχρι αιώνες στις χερσαίες καταβόθρες, και από χιλιετίες μέχρι εκατομμύρια έτη στη γεωλογική αποθήκευση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αφαίρεση κύκλου σύντομης διάρκειας και η αφαίρεση κύκλου μακράς διάρκειας ενέχουν επίσης διαφορετικούς κινδύνους αναστροφής ή διαρροής, διαφορετικά κόσθη και χρονοδιαγράμματα ανάπτυξης·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εδάφη είναι ιδιαίτερα σύνθετα οικοσυστήματα στα οποία οι μικροοργανισμοί αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και με τα φυτά, με ποικίλους τρόπους· λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά τις πρόσφατες εξελίξεις στην εδαφολογία, διαπιστώθηκε πως η ζωή του εδάφους, από τους γαιοσκώληκες μέχρι τους μικροοργανισμούς, αποτελεί την πρωταρχική κινητήρια δύναμη των λειτουργιών του εδάφους, συμπεριλαμβανομένου του κύκλου του άνθρακα· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οργανισμοί του εδάφους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποθήκευση άνθρακα στο έδαφος·
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε ολόκληρη την ΕΕ, τα αποθέματα άνθρακα στο έδαφος βρίσκονται επί του παρόντος σε ανησυχητική πτωτική τάση λόγω πολλαπλών παραγόντων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η καλή υγεία του εδάφους βελτιώνει την ικανότητα για παραγωγή τροφίμων, διήθηση των υδάτων και απορρόφηση άνθρακα, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο όχι μόνον στη σταθεροποίηση του κλίματος, αλλά και στη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και στην αποκατάσταση της βιοποικιλότητας·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διατύπωση προβλέψεων σχετικά με την πραγματική ικανότητα μετριασμού που διαθέτουν τα γεωργικά εδάφη αποτελεί μεγάλη πρόκληση, λόγω της τεράστιας ποικιλίας πιθανών σεναρίων, που προκύπτουν από τον συνδυασμό των πρακτικών διαχείρισης, του δυνητικού τους πεδίου εφαρμογής και των αλληλεπιδράσεων με άλλους κοινωνικοοικονομικούς κινητήριους μοχλούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναγεννητική γεωργία, ως προσέγγιση στην παραγωγή τροφίμων και στη διαχείριση γης, θα μπορούσε να μετριάσει αυτές τις προκλήσεις, υποστηρίζοντας τη μετάβαση προς ένα ιδιαίτερος ανθεκτικό γεωργικό σύστημα που θα βασίζεται στην κατάλληλη διαχείριση γαιών και εδαφών·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μόνιμοι λειμώνες αποτελούν, από κοινού με τους τυρφώνες, τις βασικές καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα που προέρχεται από τη γεωργία και ότι οι επιφάνειές τους εξακολουθούν να μειώνονται αφού οι κανόνες προϋποθέσεων της ΓΚΠ επιτρέπουν την αναστροφή του 5 % των εν λόγω επιφανειών σε κάθε περίοδο προγραμματισμού εξαιτίας της χρονικής αναπροσαρμογής του έτους αναφοράς και της διαχείρισης του μέτρου σε υπερβολικά συγκεντρωτική κλίμακα·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το μοντέλο οικογενειακής γεωργικής εκμετάλλευσης έχει ζωτική σημασία για το μέλλον της γεωργίας και των αγροτικών κοινοτήτων στην ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ μειώθηκε κατά περίπου ένα τέταρτο στη σχετικώς βραχεία περίοδο μεταξύ του 2005 και του 2016, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων ήταν μικρές οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πρακτικές παγίδευσης του άνθρακα, όπως η ανθρακοδεσμευτική γεωργία, μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία νέων ευκαιριών τοπικής απασχόλησης, στην αγροτική ανάπτυξη και στη βελτιωμένη κοινωνική ένταξη των αγροτικών περιοχών·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στον ΣΒΑ 12 σχετικά με τη διασφάλιση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής έως το 2030, περιλαμβάνονται επίσης στόχοι για τη μείωση των αποβλήτων των τροφίμων στα διάφορα στάδια γεωργικής παραγωγής, επεξεργασίας, μεταχείρισης μετά τη συγκομιδή, αποθήκευσης, διανομής και κατανάλωσης·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα οικοσυστήματα θαλάσσιου και γλυκού νερού, ως τόποι αναπαραγωγής και οικότοποι για ευρύ φάσμα θαλάσσιων και χερσαίων ειδών, είναι ιδιαίτερα παραγωγικά και διαδραματίζουν σημαντικό οικολογικό ρόλο στους κύκλους των θρεπτικών στοιχείων και του άνθρακα για την προστασία της παράκτιας ζώνης, καθώς και στη διατήρηση των βιοτικών πόρων και στη διασφάλιση της ευημερίας των τοπικών κοινοτήτων·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι θα απαιτηθούν ένα αποτελεσματικό και ισχυρό κανονιστικό πλαίσιο και κατάλληλη χρηματοδότηση για να διασφαλιστούν η έγκαιρη εμπορευματοποίηση και η ανάπτυξη τεχνολογιών για τη δέσμευση, αφαίρεση και αποθήκευση του άνθρακα, καθώς και οι αναγκαίες υποδομές CO₂·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Πρωτόκολλο του Λονδίνου⁽¹⁸⁾ απαγορεύει τις διασυννοριακές θαλάσσιες μεταφορές CO₂· λαμβάνοντας υπόψη ότι η τροπολογία του 2009 για την αντιμετώπιση αυτού του περιορισμού εγκρίθηκε μόνο από πέντε κράτη μέλη·

⁽¹⁸⁾ Πρωτόκολλο του 1996 στη σύμβαση του 1972 περί πρόληψης της ρύπανσης της θάλασσας από την απόρριψη καταλοίπων και άλλων ουσιών.

1. Γενικοί προβληματισμοί

1. τονίζει ότι ο αντίκτυπος των λύσεων αφαίρεσης του φυσικού άνθρακα και του άνθρακα που παράγεται από τη βιομηχανία όσον αφορά την εξισορρόπηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου είναι περιορισμένος και δεν θα πρέπει να υποδαυλίζει τους φιλόδοξους στόχους μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, οι οποίοι απαιτούν σημαντική μείωση των εκπομπών· υπογραμμίζει ότι στόχος της ΕΕ πρέπει να είναι η προτεραιότητα σε ταχείες και προβλέψιμες μειώσεις των εκπομπών και, ταυτόχρονα, η ενίσχυση των αφαιρέσεων με δέσμευση σε φυσικές καταβόδρες, σε εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα· αναγνωρίζει τις δυνατότητες της πρωτοβουλίας για βιώσιμους κύκλους άνθρακα να συμβάλει στον στόχο της ΕΕ για καθαρή απορρόφηση άνθρακα τουλάχιστον 310 μεγατόνους (Mt) έως το 2030, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα, καθώς και την ανάγκη να αποφευχθεί η διπλή καταμέτρηση και να διασφαλιστεί η περιβαλλοντική ακεραιότητα·

2. είναι επιφυλακτικό απέναντι σε πολλά σενάρια της διακυβερνητικής επιτροπής για την κλιματική αλλαγή τα οποία βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε μελλοντικές αφαιρέσεις CO₂· θεωρεί ότι, δεδομένων των πολλών αβεβαιοτήτων που σχετίζονται με τις εν λόγω τεχνολογίες και των κινδύνων που συνεπάγεται η πλειονότητά τους σε σχέση με τη χρήση γης, τους υδάτινους πόρους, την προστασία της βιοποικιλότητας και την επισιτιστική ασφάλεια, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε σενάρια που ελαχιστοποιούν τη χρήση αφαιρέσεων του CO₂, όπως τα σενάρια χαμηλής ενεργειακής ζήτησης· καλεί την ανεξάρτητη συμβουλευτική επιτροπή της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή να δίνει προτεραιότητα στα σενάρια αυτά όταν εκτιμά ποιος προϋπολογισμός της ΕΕ για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα μπορούσε να είναι συμβατός με τον στόχο του 1,5 °C, να εξετάσει προσεκτικά τη χρήση επιλογών και τεχνολογιών για αφαιρέσεις CO₂, με κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά συνειδητό τρόπο·

3. τονίζει ότι πέρα από τη μείωση των εκπομπών, η ΕΕ θα πρέπει να στοχεύει στην επίτευξη αρνητικών εκπομπών προκειμένου να αποφευχθεί η εξάρτηση από μελλοντικές αρνητικές εκπομπές που ενδέχεται να μην επιτευχθούν ποτέ· επιμένει ότι οι καθαρές μηδενικές εκπομπές δεν θα πρέπει να είναι ο απώτερος στόχος της ΕΕ για το κλίμα, αλλά αντίθετα θα πρέπει να αποτελούν σκαλοπάτι στην πορεία προς την επίτευξη καθαρών αρνητικών εκπομπών· επικροτεί το σχέδιο που όρισε η Επιτροπή σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η αφαίρεση άνθρακα μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη καθαρών αρνητικών εκπομπών· καλεί την Επιτροπή να καθορίσει έναν κατάλογο πρακτικών με το υψηλότερο δυναμικό απορρόφησης ως σημαντική εισροή για τους αγρότες και να επενδύσει περαιτέρω στην ανάπτυξη προσβάσιμων και οικονομικά προσιτών τεχνολογιών αφαίρεσης άνθρακα· επιμένει ότι οι αφαιρέσεις θα πρέπει να συνυπολογίζονται σε έναν ξεχωριστό στόχο αφαίρεσης άνθρακα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν επιβραδύνουν τις προσπάθειες απαλλαγής από τον άνθρακα σε κάθε κλάδο της οικονομίας·

4. τονίζει ότι η γεωργία και η δασοκομία θα πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για την αφαίρεση άνθρακα στον τομέα της χρήσης γης και, όπως όλοι οι οικονομικοί τομείς, θα πρέπει να συμβάλλουν στον στόχο της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα· υπογραμμίζει ότι τα υγιή φυσικά οικοσυστήματα μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή μακροπρόθεσμων αφαιρέσεων·

5. σημειώνει ότι οι καθαρές αφαιρέσεις από τα χερσαία οικοσυστήματα στην ΕΕ παρουσίασαν πτωτική τάση την τελευταία δεκαετία, λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης στα δασικά οικοσυστήματα, όπως υπογραμμίζεται στην ανακοίνωση· σημειώνει ότι η ενισχυμένη ανθεκτικότητα των δασικών και γεωργικών οικοσυστημάτων είναι απολύτως αναγκαία προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής εντός της ΕΕ και να διατηρηθεί η ευκαιρία να γίνουν σεβαστοί οι κλιματικοί μας στόχοι·

6. τονίζει ότι κάθε τομέας πρέπει πρωτίστως να μειώσει τις δικές του εκπομπές CO₂ ανεξάρτητα και να χρησιμοποιεί την ικανότητα αποθήκευσης άλλων τομέων, όπως η γεωργία και η δασοκομία, κυρίως για εκπομπές που δεν επιδέχονται μείωση και προσωρινά για εκπομπές που είναι πολύ δύσκολο να μειωθούν, προκειμένου να επιτευχθούν οι κλιματικοί στόχοι πριν από το 2050 και να ξεκινήσουν επιχειρηματικά μοντέλα ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας· πιστεύει ότι οι τομείς και οι εγκαταστάσεις με μη μειώσιμες εκπομπές μπορούν να βασίζονται μόνο στην ικανότητα αποθήκευσης άλλων τομέων σε σχέση με τον δικό τους στόχο για την κλιματική ουδετερότητα, αν χρησιμοποιούνται πιστοποιητικά αφαίρεσης άνθρακα· υπογραμμίζει στο πλαίσιο αυτό την ανάγκη να αποτραπεί η αντιστάθμιση των εκπομπών της βιομηχανίας με πιστοποιητικά άνθρακα·

7. τονίζει ότι η βιώσιμη παραγωγή τροφίμων αποτελεί στόχο της γεωργίας για τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και ότι η διαθεσιμότητα βιώσιμων ανανεώσιμων πρώτων υλών αποτελεί στόχο της δασοκομίας και της γεωργίας· υπογραμμίζει ότι η κλιματική αλλαγή και η απώλεια βιοποικιλότητας επηρεάζουν σημαντικά αυτούς τους τομείς και, κατ' επέκταση, την επισιτιστική ασφάλεια· υπογραμμίζει ότι η απώλεια βιοποικιλότητας και η έλλειψη ανθεκτικότητας όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή επηρεάζουν ήδη την παραγωγική ικανότητα του συστήματος τροφίμων και της δασοκομίας στην ΕΕ·

8. τονίζει ότι οι πρακτικές και οι προσπάθειες αφαίρεσης άνθρακα δεν πρέπει να παραβιάζουν το δικαίωμα των ανθρώπων να ζουν σε υγιή περιβάλλοντα, το οποίο περιλαμβάνει τη διατήρηση υγιών εδαφών· καλεί την Επιτροπή να χαράξει σαφείς πολιτικές διασφάλισης για την προστασία αυτού του δικαιώματος·

9. καλεί τους βιομηχανικούς κλάδους να προτείνουν καινοτόμες λύσεις και πρωτοβουλίες με στόχο τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα ορυκτής προέλευσης και τη μείωση των ανθρακούχων εκπομπών· υποστηρίζει την περαιτέρω προώθηση, για παράδειγμα μέσω οικονομικών κινήτρων, τεχνολογικών λύσεων για τη δέσμευση και χρήση άνθρακα και την παραγωγή βιώσιμων συνθετικών καυσίμων ή άλλων προϊόντων άνθρακα ορυκτής προέλευσης· καλεί την Επιτροπή, σε συνεργασία με τους βιομηχανικούς κλάδους και τους λοιπούς συμφεροντούχους, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, που συμμετέχουν σε πρακτικές και τεχνολογίες απορρόφησης άνθρακα, να προτείνει συγκεκριμένες λύσεις και πρωτοβουλίες με στόχο την αντικατάσταση του άνθρακα ορυκτής προέλευσης με βιώσιμες ροές ανακυκλωμένου άνθρακα·

10. αναγνωρίζει την αξία των βιομηχανικών λύσεων στη δέσμευση άνθρακα καθώς και τη συμβολή τους στη μείωση των εκπομπών άνθρακα· τονίζει ότι οι λύσεις που βασίζονται στη φύση, όπως τα ποικίλα παλαιά δάση, η επανύγρυνση των αποστραγγισμένων υδροτόπων και τυφώνων, η αγροδασοπονία και η αναδάσωση θα πρέπει να τεθούν ως προτεραιότητα και να δοθούν κίνητρα για αυτές, καθώς οι πρωτοβουλίες ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας δεν θα πρέπει να ευνοούν μόνο μοντέλα βιομηχανικής γεωργίας·

11. τονίζει ότι η διασφάλιση υγιών εδαφών έχει ουσιαστική σημασία για τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους, την αύξηση της προσαρμοστικής ικανότητας και τον μετριασμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου· υπογραμμίζει ότι η προστασία και η αποκατάσταση του εδάφους είναι απαραίτητες για την επίτευξη των ενωσιακών και διεθνών στόχων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, καθώς και για τη μετάβαση σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων· τονίζει επομένως ότι δεν θα πρέπει να υπάρξει καθυστέρηση στον προταθέντα νόμο της ΕΕ για την υγεία του εδάφους, καθώς το κοινό νομοθετικό πλαίσιο θα λειτουργήσει προς επίτευξη αυτού του στόχου·

12. τονίζει ότι η παγίδευση του άνθρακα στο έδαφος, το οικοσύστημα και η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας είναι βαθιά αλληλένδετα και συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας του εδάφους και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, βελτιώνοντας τη δομή του εδάφους, αυξάνοντας την ικανότητα συγκράτησης των υδάτων και έχοντας θετικό αντίκτυπο στα φυτά και τις καλλιέργειες, μειώνοντας παράλληλα τον κίνδυνο διάβρωσης του εδάφους· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη να εισαγάγουν τη συστηματική προστασία του εδάφους στα εθνικά στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ·

13. υπογραμμίζει ότι η αύξηση του άνθρακα του εδάφους αποφέρει πολλαπλά οφέλη, όπως βελτιωμένη ποιότητα και γονιμότητα του εδάφους, μεγαλύτερη αντοχή έναντι των παθογόνων παραγόντων, αυξημένη ανθεκτικότητα σε ακραία καιρικά φαινόμενα και βελτιώσεις στην ποιότητα της διατροφής· σημειώνει, επιπλέον, ότι η αύξηση της οργανικής ύλης στα υποβαθμισμένα εδάφη θα παράσχει επαρκείς θρεπτικές ουσίες για τη διατήρηση της απόδοσης των καλλιεργειών, επιμένει, συνεπώς, στη βιώσιμη διαχείριση του εδάφους, και υπενθυμίζει τη σημασία των αγροοικολογικών πρακτικών που βελτιώνουν τη δέσμευση του άνθρακα στο έδαφος, όπως η καλλιέργεια εδαφοκάλυψης, η αμεινιοσοπία, η βιολογική γεωργία, η διατήρηση λειμώνων (χωρίς όργωμα), οι μετατροπές από καλλιεργήσιμες εκτάσεις σε μόνιμους βοσκότοπους, η εκτατικοποίηση της κτηνοτροφίας σε ορισμένες περιοχές, η μικτή γεωργία που ενσωματώνει κτηνοτροφικά και καλλιεργητικά συστήματα και η γεωργοδασοκομία·

14. αναγνωρίζει, στο πλαίσιο αυτό, την υψηλή ένταση CO₂ της παραγωγής χημικών λιπασμάτων και καλεί την Επιτροπή να επιτρέψει και να τονώσει τη χρήση φυσικής ή επεξεργασμένης κοπριάς αντί χημικών λιπασμάτων από τους Ευρωπαίους γεωργούς και τα κράτη μέλη·

15. τονίζει ότι η ενισχυμένη αφαίρεση του άνθρακα εντός των προϊόντων πρέπει να βασίζεται σε ισχυρές λογιστικές μεθοδολογίες για τον άνθρακα, οι οποίες θα λαμβάνουν πλήρως υπόψη την αρχική συγκράτηση βιογενή άνθρακα στη βιομάζα· ζητά να προσφερθούν κίνητρα για τη χρήση καινοτόμων βιώσιμων, κυκλικών και μακροχρόνιων προϊόντων άνθρακα βιολογικής προέλευσης που να μετριάσουν την κλιματική αλλαγή με τη δέσμευση του άνθρακα στην κυκλική βιοοικονομία, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, με την κατάλληλη τροποποίηση του εφαρμοστέου νομοθετικού πλαισίου της ΕΕ και λαμβάνοντας υπόψη τις έμμεσες εκπομπές και τις εκπομπές της εφοδιαστικής αλυσίδας που σχετίζονται με την παγίδευση, την παραγωγή βιομάζας, τη μεταφορά, τη διύλιση, τη δέσμευση και την αποθήκευση των εν λόγω εκπομπών· ζητά, επιπλέον, η στήριξη αυτή να αξιοποιήσει την πολιτική για την ενίσχυση του βιομεθανίου στο πλαίσιο του RePowerEU — την πρόταση της Επιτροπής για τον τερματισμό της εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα πριν από το 2030 — σύμφωνα με τα κριτήρια βιωσιμότητας, και τη χρήση των χωνευτηρίων που λαμβάνονται για απορροφήσεις άνθρακα· τονίζει ότι το ευρωπαϊκό μοντέλο ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας θα πρέπει να είναι ρεαλιστικό και αναλογικό και να καλύπτει σχετικά προϊόντα βιολογικής προέλευσης και καινοτόμα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων όσων παράγονται από υποπροϊόντα και υπολείμματα, όπου υπάρχει γνήσιο, επιστημονικά αποδεδειγμένο, και επαληθεύσιμο μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα παγίδευσης άνθρακα, υποστηριζόμενο από αξιόπιστο σύνολο επιστημονικών στοιχείων που έχουν αξιολογηθεί από ομοτίμους· καλεί την Επιτροπή να αναθεωρήσει επίσης τη μεθοδολογία περιβαλλοντικού αποτυπώματος προϊόντος (PEF), προκειμένου να την ευθυγραμμίσει με παγκοσμίως αποδεκτές αρχές και να αντικατοπτρίζει με διαφάνεια τα οφέλη και τις αντισταθμίσεις σε όλα τα στάδια των αλυσίδων αξίας προϊόντων·

16. θεωρεί ότι ο φιλόδοξος στόχος για μερίδιο 20 % βιώσιμων μη ορυκτών πηγών άνθρακα σε χημικά και πλαστικά προϊόντα θα πρέπει να ισχύει και για τις εισαγωγές·

II. Ανθρακοδεσμευτική γεωργία

17. Τονίζει ότι το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ανθρακοδεσμευτική γεωργία θα πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία για τους γεωργούς να μετασχηματίσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο και να ανταμείβει καλύτερα τους γεωργούς που συμμετέχουν στη μετάβαση σε αγροοικολογικές και βιώσιμες αγροδασοκομικές πρακτικές· ζητά συνεπώς από την Επιτροπή να διευρύνει τον ορισμό της για τις πρακτικές ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας ώστε να συμπεριλάβει μέτρα μετριασμού στα αγροκτήματα πλέον των μέτρων δέσμευσης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις· τονίζει τη σημασία διασφάλισης της κοινωνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής ακεραιότητας της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας για την εγγύηση της επισιτιστικής ασφάλειας, για αξιοπρεπή εισοδήματα για τους

αγρότες και για τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε αποδεκτό επίπεδο· θεωρεί ότι η ανθρακοδεσμευτική γεωργία μπορεί να είναι εθελοντική δραστηριότητα και, ως εκ τούτου, τα οικονομικά οφέλη της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας θα πρέπει να αντισταθμίζουν τις πρόσθετες προσπάθειες των γεωργών και των δασοκόμων πέραν των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ και των κρατών μελών· σημειώνει ότι οι πρωτοβουλίες ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας μπορούν να χρηματοδοτηθούν μέσω της κοινής γεωργικής πολιτικής και/ή άλλων δημόσιων χρηματοδοτικών μέσων, όπως οι κρατικές ενισχύσεις, οι ιδιωτικές πρωτοβουλίες, όπως οι λύσεις που βασίζονται στην αγορά, ένα σύστημα εμπορεύσιμων μορίων άνθρακα ή μέσω συνδυασμού αυτών των επιλογών χρηματοδότησης, με συνεισφορές από τα προγράμματα ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας της ιδιωτικής αγοράς· θεωρεί ότι η ανθρακοδεσμευτική γεωργία θα πρέπει να αναπτυχθεί με βάση ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό πλαίσιο πολιτικής που θα λαμβάνει υπόψη την ανάγκη για ένα σαφές σύνολο κανόνων για τους γεωργούς και τους δασοκόμους που αποφασίζουν να εφαρμόσουν πρακτικές ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας· εμμένει στην άποψη ότι η πετυχημένη εφαρμογή της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας εξαρτάται από την ολιστική διαχείριση των δεξαμενών άνθρακα σε εδάφη, υλικά και βλάστηση, η οποία ενσωματώνει τόσο τις χερσαίες όσο και τις κτηνοτροφικές ροές CO₂, μεθανίου και οξειδίου του αζώτου· επιπλέον, υπογραμμίζει τη σημασία της διασφάλισης δίκαιης τιμής παραγωγού και αμοιβής· τονίζει ότι τα κίνητρα ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας δεν πρέπει να οδηγούν σε αρνητικές παρενέργειες, όπως η αρπαγή γαιών από μεγάλες εταιρείες που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τη γη για σκοπούς αντιστάθμισης του άνθρακα και όχι για πραγματικές μειώσεις εκπομπών· υπογραμμίζει τη γενική αρχή σύμφωνα με την οποία οι δικαιούχοι πληρωμών που σχετίζονται με την αφαίρεση άνθρακα θα πρέπει να λογοδοτούν για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου·

18. υπογραμμίζει την ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι προκαταρκτικές εργασίες και οι προσπάθειες που καταβάλλουν οι πρωτοπόροι στο θέμα αυτό, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης των κρατών μελών και των γεωργών, και εμμένει στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας για τους γεωργούς και τους δασοκόμους σε ολόκληρη την ΕΕ· τονίζει ότι ένα αποτελεσματικό σύστημα ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας δεν θα πρέπει να τιμωρεί όσους επιδιώκουν να κάνουν το πρώτο βήμα προς πιο βιώσιμες πρακτικές ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας·

19. καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη την ειδική κατάσταση των νέων σε ηλικία γεωργών, και δη την έλλειψη κεφαλαίων και πρόσβασης σε γεωργική γη, ώστε να αποφευχθούν οι δυσμενείς παρενέργειες της πρότασης για την ανθρακοδεσμευτική γεωργία, που ενδεχομένως να αποβούν εις βάρος της νεανικής επιχειρηματικότητας στη γεωργία και της ανανέωσης των γενεών·

20. υπογραμμίζει ότι η αποφυγή και ο μετριασμός εκπομπών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει να θεωρούνται πολύτιμη συμβολή στην αντιμετώπιση της συνεχιζόμενης κλιματικής αλλαγής· τονίζει ότι ο τομέας της χρήσης της γης και της δασοπονίας διαθέτει φυσική μέγιστη ικανότητα αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα· επισημαίνει ότι η παγίδευση του άνθρακα μπορεί να υπόκειται σε εξωτερικούς παράγοντες που δεν βρίσκονται πάντα υπό τον έλεγχο των γεωργών και ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τη διάρκεια των αφαιρέσεων· επαναλαμβάνει ότι οι αφαιρέσεις αερίων του θερμοκηπίου από φυσικές καταβόθρες άνθρακα είναι δύσκολο να υπολογιστούν και δυνητικά αναστρέψιμες και ότι ο κίνδυνος αντιστροφής των αφαιρέσεων από φυσικές καταβόθρες άνθρακα επιδεινώνεται περαιτέρω από την κλιματική αλλαγή· τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ένας σαφής ορισμός της μονιμότητας και να καθοριστούν οι κανόνες ευθύνης για πιθανές αναστροφές·

21. σημειώνει ότι ορισμένα μέσα της ΚΓΠ μπορούν να προσφέρουν κίνητρα για πρακτικές παγίδευσης του άνθρακα· ζητά την ενσωμάτωση της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας στα επικείμενα εθνικά στρατηγικά σχέδια (ΕΠΣ) της ΚΓΠ, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις και τις ανάγκες των κρατών μελών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αντικατοπτρίζονται επαρκώς οι τοπικές φυσικές συνθήκες και άλλες συνθήκες· υπογραμμίζει ότι η ανθρακοδεσμευτική γεωργία πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο που συνάδει με την υφιστάμενη και την επικείμενη νομοθεσία, τη νομοθεσία για την αποκατάσταση της φύσης, τη νομοθεσία της ΕΕ για την υγεία του εδάφους, καθώς και το πλαίσιο των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων·

22. ενθαρρύνει την Επιτροπή, καθώς και τις δημόσιες και ιδιωτικές πρωτοβουλίες, να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα πολύτιμα περιβαλλοντικά παράλληλα οφέλη που μπορούν να προσφέρουν οι πρακτικές ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας· επιμένει ότι η ανθρακοδεσμευτική γεωργία μπορεί να συμβάλει στη μετάβαση σε αγροοικολογική ανθρακοδεσμευτική γεωργία σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης·

23. ζητά από την Επιτροπή να θέσει στη διάθεση των διαχειριστών γης επαληθευμένα δεδομένα εκπομπών και αφαιρέσεων, με βάση ένα επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης και μια προσέγγιση με βάση τα αποτελέσματα, πολύ πριν από το 2026, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στην αναμενόμενη νομοθετική πρόταση για βιώσιμα συστήματα τροφίμων, καθώς και στην επικείμενη αναθεώρηση της κοινής γεωργικής πολιτικής·

III. Γαλάζιος άνθρακας

24. τονίζει ότι η οικονομία γαλάζιου άνθρακα έχει μεγάλες δυνατότητες να συμβάλει στην αποθήκευση CO₂ στις παράκτιες περιοχές, μετά από προσεκτική έρευνα προκειμένου να αποφευχθεί η καταστροφή του παράκτιου οικοσυστήματος, και αναμένεται μάλιστα να αποφέρει πολλαπλά οφέλη· ενθαρρύνει την Επιτροπή να συλλέξει περισσότερα δεδομένα σχετικά με την παγίδευση και αποθήκευση γαλάζιου άνθρακα· ζητά, στο πλαίσιο αυτό, τη συνεισφορά του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για τον σκοπό αυτό και για την αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας·

25. υπενθυμίζει την ανάγκη χαρτογράφησης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων και σημειώνει ότι αυτό είναι θεμελιώδους σημασίας για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και για την ιεράρχηση των μελλοντικών δράσεων, και ότι είναι σημαντικό να μπορεί να διαπιστώνονται η εξέλιξη του οικοτόπου και η επέκταση ή η υποβάθμιση του σε σύγκριση με τα έτη αναφοράς·

26. επαναλαμβάνει τη θέση του Κοινοβουλίου ⁽¹⁹⁾ σχετικά με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού για τη χρήση της γης, την αλλαγή της χρήσης γης και τη δασοκομία (LULUCF) ⁽²⁰⁾, ώστε να συμπεριληφθούν οι εκπομπές και οι απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου από τα θαλάσσια, παράκτια οικοσυστήματα και τα οικοσυστήματα γλυκών υδάτων, συμπεριλαμβανομένων των δέλτα υδροτόπων, με βάση τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία για τις εν λόγω ροές και τις αιτίες τους, και να εφαρμοστούν ειδικοί στόχοι στις εν λόγω εκπομπές και αφαιρέσεις·

27. υπογραμμίζει ότι μια φιλόδοξη στρατηγική κυκλικής οικονομίας αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη βιώσιμων και ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή κύκλων άνθρακα διατηρώντας τον άνθρακα στον κύκλο· τονίζει την ανάγκη για ένα σαφή ορισμό του ανακυκλωμένου άνθρακα· εκφράζει ανησυχία για το γεγονός ότι στην ανακοίνωση συγχέονται οι καθυστερημένες εκπομπές, η ανακύκλωση άνθρακα και οι αφαιρέσεις, χωρίς επαρκή σαφήνεια σχετικά με τις διαφορές στους ρόλους και τις ανάγκες τους·

IV. CCS και CCU

28. θεωρεί ότι τεχνολογίες όπως η άμεση δέσμευση του αέρα, που συνδυάζονται με μόνιμη αποθήκευση και είναι επιστημονικά αποδεδειγμένες και περιβαλλοντικά ασφαλείς, μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας στην ΕΕ το αργότερο έως το 2050· τονίζει ότι η μείωση των εκπομπών στην πηγή πρέπει πάντα να παραμένει προτεραιότητα· τονίζει ότι πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για τη σημαντική μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των υφιστάμενων τεχνολογιών δέσμευσης άνθρακα, ιδίως όσον αφορά τη χρήση ενέργειας και νερού·

29. υπογραμμίζει ότι οι λύσεις που βασίζονται στις τεχνολογίες δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCS) και δέσμευσης και χρήσης διοξειδίου του άνθρακα (CCU) μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στην απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, ιδίως για τον μετριασμό των εκπομπών διεργασίας στη βιομηχανία, για τα κράτη μέλη που επιλέγουν τη συγκεκριμένη τεχνολογία·

30. καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει ένα αποτελεσματικό και αξιόπιστο σύστημα για την ιχνηλασιμότητα του δεσμευμένου CO₂, κάνοντας διάκριση μεταξύ της δέσμευσης άνθρακα επιτόπου και της ατμόσφαιρας, προκειμένου να αποφευχθεί η διπλή καταμέτρηση και να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα των αφαιρέσεων·

31. υπογραμμίζει ότι η αποθήκευση άνθρακα δεν επιτρέπεται σε όλα τα κράτη μέλη και ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να αποφασίζουν σχετικά με την έγκριση της αποθήκευσης CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς στην επικράτειά τους· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να τεκμηριώσουν επαρκώς τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της αποθήκευσης άνθρακα σε περιοχές με ικανότητα αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς και να στηρίξουν την έρευνα για τη συγκέντρωση περισσότερων δεδομένων σχετικά με τον συνολικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο, την ενεργειακή απόδοση, την κοινωνική αποδοχή, το οικονομικό κόστος και τον κίνδυνο διαρροής και γεωλογικών διαταραχών και πριν από τη μεγάλη κλίμακα ανάπτυξή τους· ενθαρρύνει ένθερμα την Επιτροπή να αποσαφηνίσει το ζήτημα της ευθύνης σε περίπτωση αντιστροφής των απορροφήσεων άνθρακα που προκαλούν βλάβη στην ανθρώπινη υγεία, το κλίμα ή το περιβάλλον·

32. χαιρετίζει το σχέδιο της Επιτροπής να μελετήσει τις διασυνοριακές ανάγκες υποδομών για το CO₂ και να σχεδιάσει βιομηχανικούς σχηματισμούς που θα μπορούν να εξυπηρετούνται από προσβάσιμα και πολυτροπικά δίκτυα μεταφοράς CO₂ σε γεωλογικούς χώρους αποθήκευσης· εκφράζει την υποστήριξή του σχετικά με την πρωτοβουλία της Επιτροπής για τη δημιουργία διασυνοριακού δικτύου με στόχο την ανάπτυξη υποδομών CO₂ σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, έως το 2030 και μετέπειτα, με τη συμμετοχή όλων των σχετικών φορέων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην προσπάθεια αυτή· καλεί την Επιτροπή να εγκρίνει χάρτη πορείας, με σαφή βήματα και ορόσημα, για την ανάπτυξη των υποδομών αποθήκευσης και μεταφοράς CO₂ που απαιτούνται για την επίτευξη του μακροπρόθεσμου κλιματικού στόχου της ΕΕ για ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα έως το 2050 το αργότερο·

33. θεωρεί ότι η μετάβαση από τις ορυκτές πηγές ενέργειας στη βιομηχανική χρήση των πηγών ενέργειας από βιομάζα έχει δευτερογενείς επιπτώσεις με αρνητικό αντίκτυπο στην ποσότητα αποθηκευμένου άνθρακα στον τομέα της χρήσης γης· επαναλαμβάνει ότι από άποψη κλιματικής αλλαγής, η αύξηση των εκπομπών παραμένει έως ότου παρέλθει η περίοδος απόσβεσης, η οποία για μια ενεργειακή καλλιέργεια μπορεί να διαρκέσει αιώνες· σημειώνει ότι σε σχέση με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού για περιορισμό της υπερθέρμανσης σε 1,5 °C, οι περίοδοι απόσβεσης άνω της δεκαετίας έχουν καταστεί άσχετες και αντιπαραγωγικές ⁽²¹⁾· ζητά να ληφθούν μέτρα πολιτικής που θα ενισχύουν τις αφαιρέσεις και την αποθήκευση άνθρακα στα οικοσυστήματα, παρέχοντας ανταγωνιστικά κίνητρα στους διαχειριστές γης·

34. επισημαίνει ότι οι τομείς όπου είναι δύσκολο να μειωθούν οι εκπομπές μπορούν να καταστούν λιγότερο εξαρτημένοι από τον άνθρακα ορυκτής προέλευσης («αποορυκτοποίηση») με τη χρήση ανανεώσιμου άνθρακα βιογενούς προέλευσης (RCBO)· υποστηρίζει και προωθεί τη βιώσιμη προμήθεια RCBO και ότι πρέπει να προέρχεται, κατά προτίμηση, από βιογενή απόβλητα· υποστηρίζει τη χρήση του RCBO ως πρώτης ύλης και όχι ως καυσίμου σε βιομηχανίες όπου είναι δύσκολο να μειωθούν οι εκπομπές·

⁽¹⁹⁾ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2023)0066.

⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, καθώς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 και της απόφασης (ΕΕ) αριθ. 529/2013/ΕΕ (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 1).

⁽²¹⁾ ESAC, EASAC's Environmental Experts call for international action to restrict climate-damaging forest bioenergy schemes.

35. αναγνωρίζει ότι η χρήση υλικών βασιζόμενων στη φύση στον κατασκευαστικό τομέα μπορεί να υποκαταστήσει συμβατικά υλικά μεγαλύτερης έντασης άνθρακα· αναγνωρίζει ότι υπάρχουν αντισταθμίσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο κύκλος ζωής των συγκεκριμένων υλικών δεν θέτει σε κίνδυνο το υφιστάμενο απόθεμα άνθρακα και δεν βλάπτει τη βιοποικιλότητα·

V. Νέο κανονιστικό πλαίσιο για την πιστοποίηση των αφαιρέσεων άνθρακα

36. λαμβάνει υπόψη την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής σχετικά με τη θέσπιση ενωσιακού πλαισίου πιστοποίησης για τις αφαιρέσεις άνθρακα ⁽²²⁾ με στόχο τη διασφάλιση της υψηλής ποιότητας των αφαιρέσεων άνθρακα στην ΕΕ, και τη θέσπιση ενός συστήματος πιστοποίησης διακυβέρνησης της ΕΕ για την αποφυγή της προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας μέσω της ορθής εφαρμογής και επιβολής των κριτηρίων του πλαισίου ποιότητας της ΕΕ με αξιόπιστο και εναρμονισμένο τρόπο σε ολόκληρη την ΕΕ·

37. λαμβάνει υπόψη την πρόθεση της Επιτροπής να θεσπίσει ένα πλαίσιο για τον προσδιορισμό των δραστηριοτήτων που αφαιρούν αδιαμφισβήτητα τον άνθρακα από την ατμόσφαιρα· τονίζει ότι αυτό το νέο πλαίσιο παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και επαλήθευσης (ΠΥΕ), αφού αποδείξει την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία του όσον αφορά την επίτευξη βιώσιμων και μακροπρόθεσμων αφαιρέσεων, θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση περαιτέρω μέτρων για την παροχή κινήτρων για αυτούς τους νέους τύπους δραστηριοτήτων αφαίρεσης άνθρακα·

VI. Χρηματοδότηση των κύκλων άνθρακα

38. τονίζει ότι τα μέτρα για την αύξηση των αφαιρέσεων άνθρακα, είτε μέσω φυσικών καταβोधών άνθρακα είτε μέσω τεχνολογιών, μπορούν να χρηματοδοτούνται από δημόσιους και/ή ιδιωτικούς πόρους· πιστεύει ότι θα μπορούσε να διερευνηθεί η χρηματοδότηση από την αξιακή αλυσίδα·

39. υπενθυμίζει ότι η δημόσια χρηματοδότηση στο πλαίσιο της ΚΠΠ, τα έσοδα που προέρχονται από το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ) και τα κονδύλια από άλλα προγράμματα της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα LIFE, το Ταμείο Συνοχής, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, μπορούν ήδη να στηρίξουν προσεγγίσεις δέσμευσης άνθρακα και θετικές για τη βιοποικιλότητα προσεγγίσεις στα δάση και τις γεωργικές εκτάσεις και θα πρέπει να είναι περισσότερο στοχευμένες για τον σκοπό αυτό·

40. καλεί την Επιτροπή να αναθεωρήσει τις τρέχουσες επιλογές χρηματοδότησης προκειμένου να επιβραβεύσει πρακτικές που έχουν επιστημονικά αποδεδειγμένα οφέλη για το κλίμα και το περιβάλλον και οδηγούν σε βιώσιμη και μακροπρόθεσμη αύξηση της δέσμευσης του άνθρακα στα εδάφη και σε άλλες βιογενείς δεξαμενές άνθρακα, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα κοινωνικά παράλληλα οφέλη· υπογραμμίζει ότι η έρευνα και η καινοτομία όσον αφορά τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα θα πρέπει να ενθαρρύνονται και να χρηματοδοτούνται με τη χρήση διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, όπως τα προγράμματα LIFE και «Ορίζων Ευρώπη» ή το Ταμείο Καινοτομίας·

41. χαιρετίζει το αυξημένο ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για τη χρηματοδότηση πρωτοβουλιών για το κλίμα και το περιβάλλον· ζητά τη δημιουργία ενός ειδικού χρηματοδοτικού μέσου, πλήρως συμβατού με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, για βιώσιμες, ασφαλείς, αξιόπιστες και μόνιμες αφαιρέσεις άνθρακα και σαφή αποτελέσματα αποκατάστασης οικοσυστημάτων που αποφέρουν πολλαπλά οφέλη, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τους κινδύνους· ζητά, το μέσο αυτό να απευθύνεται ιδίως στους μικρούς φορείς εκμετάλλευσης, οι οποίοι κατά κανόνα δεν έχουν πρόσβαση στις καθιερωμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες·

VII. Ανταλλαγή γνώσεων και συνεργασία

42. τονίζει την ανάγκη για αυξημένη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, προκειμένου να προωθηθεί η καλύτερη γνώση και η βαθύτερη κατανόηση των ευκαιριών και των κινδύνων κατά την υλοποίηση πρωτοβουλιών για τους κύκλους άνθρακα·

43. ζητά, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες στη δασοκομία και τη γεωργία, όπως το σύστημα γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS), να συμβάλλουν στην ευρύτερη γνώση και πληροφόρηση για τη στήριξη βιώσιμων πρακτικών που ενισχύουν τη δέσμευση του άνθρακα, προωθώντας παράλληλα τη βιοποικιλότητα και την αποκατάσταση της φύσης, και να διασφαλίσουν την εύκολη πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ψηφιακών λύσεων, κατά περίπτωση· καλεί, επιπλέον, το AKIS να δημιουργήσει μια ψηφιακή πλατφόρμα ανταλλαγής γνώσεων, η οποία θα παρέχει τεχνικές συμβουλές στους διαχειριστές γης και θα παρέχει ανάδραση στα κράτη μέλη·

⁽²²⁾ Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση ενωσιακού πλαισίου πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα (COM(2022)0672).

44. θεωρεί ότι η αντιμετώπιση του χάσματος γνώσεων, ιδίως μεταξύ των γεωργών και των δασοκόμων, είναι απαραίτητη για την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη μεταφορά γνώσεων μέσω στοχευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης, καθώς και την πρόσβαση σε ειδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες γεωργικών εφαρμογών ώστε να αυξηθεί η υιοθέτηση της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας από τους διαχειριστές γης, τους γεωργούς και τους δασοκόμους· τονίζει τα οφέλη των συνεταιρισμών όσον αφορά τις επενδύσεις και τις συνέργειες που αποσκοπούν στην αύξηση των απορροφήσεων CO₂· καλεί συνεπώς τα κράτη μέλη να διαθέσουν κατάλληλο ποσό πόρων για συμβουλευτική και τεχνική βοήθεια στα σχέδιά τους για την αγροτική ανάπτυξη 2023-2027· καλεί την Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, να επισπεύσουν την παροχή συμβουλών και τεχνικής καθοδήγησης, οι οποίες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές συνθήκες·

45. εμμένει στην ανάγκη να ενισχυθεί η διεθνής συνεργασία με τρίτες χώρες προκειμένου να προωθηθούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τους κύκλους άνθρακα σε παγκόσμιο επίπεδο και να υπάρξει συμβολή στη μελλοντική επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού· ενθαρρύνει τη διεθνή πολιτική συνεργασία για την παροχή επαρκούς χρηματοδότησης για την προστασία και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων·

ο

ο ο

46. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.